

VALTIOVARAINMINISTERIÖ

Digitalisaation edistämishjelma 2020-23

Digitaalinen Identiteetti – hankkeen valmistelu

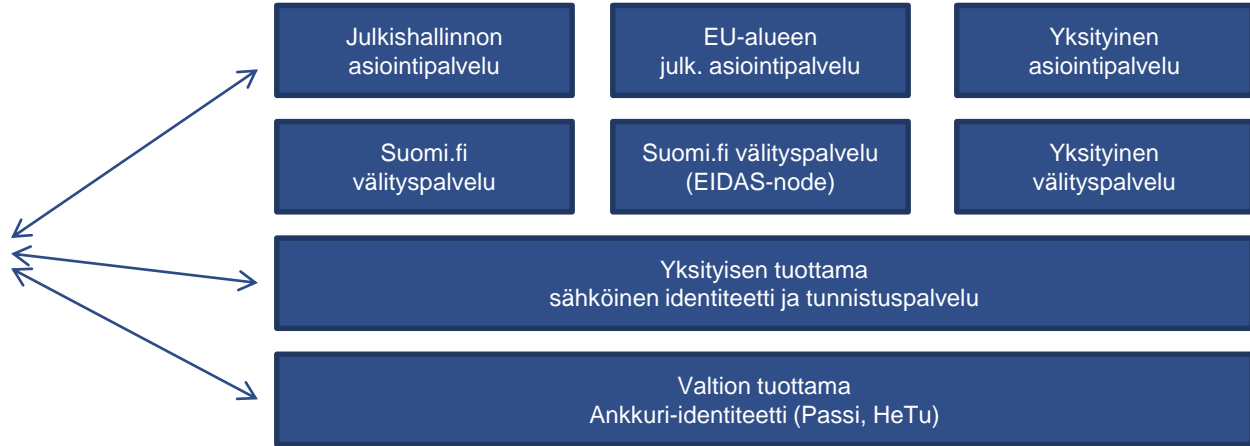
Juha Mitrunen, Kimmo Mäkinen

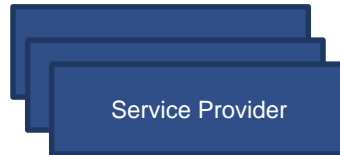
Tilanne nyt

Kansalainen
Asiakas

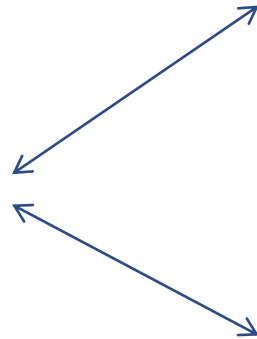
Perustuu keskitettyyn
sähköisen identiteetin
malliin

Nykyisen hankkeen perustavoite 2022

Kansalainen
Asiakas

Julkishallinnon
asiointipalvelu

EU-alueen
julk. asiointipalvelu

Yksityinen
asiointipalvelu

Suomi.fi
välityspalvelu

Suomi.fi välityspalvelu
(EIDAS-node)

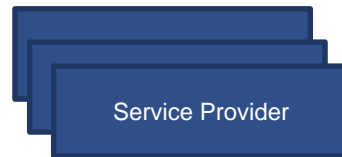
Yksityinen
välityspalvelu

Valtion tuottama
Ankkuri-identiteetti myös sähköisenä.

Oma tunnistuspalvelu.

Yksityisen tuottama
sähköinen identiteetti ja
tunnistuspalvelu

Perustuu edelleen
keskitettyyn sähköisen
Identiteetin malliin

IDP

IDP

Tavoiteasetanta

Hinta – hinnoittelumalli

Tuotetaan oma tunnistuspalvelu, jonka käyttökustannukset eivät skaalaudu transaktiopohjaisesti. Suunniteltu maksimihinta käytössä 1€/käyttäjä/vuosi tuki, ylläpito yms huomioiden.

Saavutettavuus, vaihtoehdot välineet

Omassa tunnistuspalvelussa tuotetaan halutut välineet halutuilla ominaisuuksilla

Alaikäiset, ulkosuomalaiset ja ulkomaalaiset

Hyväksytään muu kuin poliisin asiointipisterekeröinti rajoitettuun sähköiseen asiointiin ja myönnetään oma väline. Tuetaan omassa tunnistuspalvelussa tunnistamisen tasojen mallia, jolloin esimerkiksi huoltaja voidaan hyväksyä identiteetin vahvistajaksi, kunnes vahvaa sähköistä tunnistamista tarvitaan. EU-ulkopuolisten ulkomaalaisten rekisteröinti tehdään etätodentamismenetelmällä.

Rajat ylittävä tunnistusväline Suomesta ulos

Notifioidaan valtion tunnistusväline hyödynnettäväksi Eurooppalaisessa kontekstissa. Tiivistetään yhteistyötä pohjoismaisella tasolla ja toteutetaan yhteentoimiva tunnistusratkaisu.

Kansalaiselle hanke tuottaa...

Passi, henkilö- ja ajokortti

Käytetään kuten ennenkin fyysisessä asiointi-tilanteessa.

Edesautetaan ketjutusta siten, että sähköinen tunnistusväline voidaan anoa ilman uutta asiointia asiointipisteessä.

Kansalaiselle maksuton mobiilitunnistusväline

Sovellus on ladattavissa sovelluskaupoista automaattisesti henkilöllisyystodistuksen tai passin myöntämisen jälkeen.

Sovellus tukee myös matalampaan todentamisen tasoon perustuvaa tunnistautumista.

Mahdollisuus liittää erilaisten lupien ja oikeuksien näyttömahdollisuus asiointi-tilanteessa suoraan sovellukseen.

Vaihtoehtoinen väline muille kuin älypuhelin käyttäjille

Toimii kaikissa tietokoneissa. Luovutus henkilöllisyystodistuksen tai passin myöntämisen yhteydessä. Mahdollistaa myös korkeimman turvatason sähköisen tunnistuksen erityistapauksia varten.

Rajat ylittävä tunnistaminen

Uusi mobiili- ja vaihtoehtoinen väline mahdollistavat eIDAS-asetuksen mukaisen vahvan sähköisen tunnistamisen välittämisen myös Suomesta ulospäin kansalaisen asioidessa EU-alueen julkisissa sähköisissä palveluissa.

Julkishallinnon asiointipalveluille hanke tuottaa...

- Väliinputoajaryhmille (HeTuttomat Suomessa asuvat, pankkitilittömät, ulkomaalaiset jne) on tuotettu identifikaattori jota voidaan asiointipalveluissa liittää omiin ”asiakkuuksiin”.
- Väliinputoajaryhmille on toteutettu myös heille soveltuva rekisteröintiprosessi ja heidät voidaan tunnistaa Suomi.fi välityspalvelusta samoin rajapinnoin kuin nykyiset HeTulliset.
- Älypuhelimettomille ja erityisryhmille on toteutettu vaihtoehtoinen väline, jota kutsutaan samasta suomi.fi välityspalvelusta samoin rajapinnoin.
- Jatkokehityshanke: Erilaisia oikeuksia ja lupia, muitakin kuin henkilöllisyys, voidaan osoittaa sähköisesti suoraan loppukäyttäjän puhelimesta - myös fyysisissä asiointilanteissa. Samoin lupia ja oikeuksia voidaan myös myöntää suoraan digitaaliseen muotoon puhelimeen.

Vaikutuksia regulaatioon

- Henkilökorttilaki (25.8.2016/663)
- Passilaki (21.7.2006/671)
- Laki henkilötietojen käsittelystä poliisitoimessa (22.8.2003/761)
- Laki väestötietojärjestelmästä ja Väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista (21.8.2009/661)
- Laki vahvasta sähköisestä tunnistamisesta ja sähköisistä luottamuspalveluista (7.8.2009/617)
- Valtioneuvoston asetus väestötietojärjestelmästä
- Valtiovarainministeriön asetus Väestörekisterikeskuksen suoritteiden maksuista
- Sisäministeriön asetus poliisin suoritteiden maksullisuudesta

Keskusteltavaa...

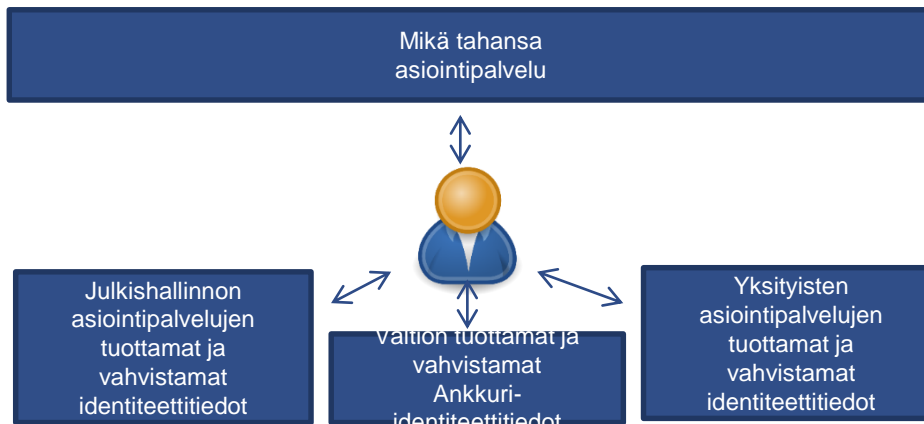

Hanke valmistele jo seuraavaa sähköisen identiteetin vaihetta...

- Uudet Identifikaattorit
- Identifikaattoreiden linkitys (→HeTu-uudistus)

- Tunnistamisen tasot
- Henkilötietojen liikkuvuus
- Suostumuksen hallinta
- Attribuutin todentaminen (→ taustajärjestelmän ominaisuuksia)

Perustuu hajautettuun sähköisen identiteetin malliin

Nyt rakentuvan valtion tunnistusjärjestelmän monet uudet ominaisuudet vaikuttavat ja siirtyvät tulevaisuudessa asiointipalveluiden järjestelmien ominaisuuksiksi ja mahdollisuuksiksi. Nyt luodaan pohja tälle transformaatiolle. Hajautetut ratkaisut vaativat yhteistyötä ja paljon keskustelua...

Uudet Identifikaattorit

Pienikin muutos Henkilötunnuksessa näyttäisi generoivan suuret kustannukset asiointipalveluiden muutosprojekteina.

Henkilötietoa ei lainkaan sisältävä tunniste kuitenkin tarvittaisiin yhdistämään identiteettiattributteja eri julkishallinnon silloissa.

Identifikaattoreiden linkitys

Duplikaattien ehkäisemiseksi ja identiteettiin liitetyn tiedon hakujen tehostamiseksi tarvittaisiin keskitetty rekisteri erilaisille asiointipalvelukohtaisille identifikaattoreille tai asia pitäisi järjestää hajautetulla mallilla tuottamalla linkityspalvelu.

Tunnistamisen tasot

Tasoajattelu on keskittynyt vain välineeseen ja sen turvallisuuteen. Taustalla hallittava sähköinen identiteetti elää myöskin sen mukaan kuka todentaa ja miten todentaa, ei pelkästään välineen turvatason mukaan. Nykyaikaiset sähköiset tunnistusvälineet ovat dynaamisia, joten niitä voidaan päivittää ilman yli ja identiteetin tasoa voidaan nostaa pelkästään todentamalla henkilön identiteetti paremmin. Mikäli identifikaattori luodaan vaikka todentamiseen käytettävä data on vajavaista ja hyväksytään kumulatiivisen identiteetin käsite, todentamisen prosesseja voitaisiin monipuolistaa ja näin saataisiin nykyisiä välinputoajaryhmiä sähköisen asiointiin piiriin.

Attribuutin todentaminen

Yksittäisiin identiteetin attribuutteihin tulee voida liittää tieto siitä, miten vahvasti ne on todennettu. Edelleen mikäli edetään lupalompakon tyyppisiin identiteettiä määrittävien yksittäisten lupien, oikeuksien, valtuuksien ja lopulta yksittäisten attribuuttien henkilön itsensä tekemään jakamiseen tai osoittamiseen tunnistusvälineessä, taso tulee voida määrittää jo tiedon tuottavassa lähteessä. Tieto pitäisi voida allekirjoittaa, jotta sen eheys voidaan taata ja alkuperäinen lähde tiedetään.

Suostumuksen hallinta

Nykyaikainen elämäntilanteisiin liitetty case-pohjainen digitaalisten palveluiden parantamisen tarkastelukulma johtaa siihen, että henkilön tietojen oletetaan liikkuvan paitsi julkishallinnon sillojen välillä, myös public-private rajan yli. Se suostumuksenhallinnan linjaus, mikä toimii julkishallinnossa, ei välttämättä toimi enää tämän rajan yli.